

Vi skärgårdsbor

Nr 1 November 2007

Tidningen från Skärgårdarnas Riksförbund

Skärgård för framtid

fyraårigt projekt går mot sitt slut

25 år med SRF

minnen och jubileum

Luleå skärgård

en ö-värld uppe i norr

ESIN Europas små öar i samarbete

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Kära skärgårdsbo!

Välkommen till en dröm! Det du nu håller i din hand är en dröm som vi i Skärgårdarnas Riksförbund (SRF) haft i många år. En tidning som ska gå ut till våra föreningar runt Sveriges kuster och öar från Luleås skärgård i norr till Koster i väster och på öarna i de stora insjöarna. Riksförbundet har fått denna möjlighet att satsa på en bra informationsverksamhet genom att vi i år har fått utökat anslag från regeringen. Det är vi mycket glada för. Tidningen ingår i en informationssatsning med en bättre hemsida, ett oftare utkommande nyhetsbrev samt inte minst denna tidning. Vi siktar på att komma ut fyra gånger om året, två nummer på våren och två på hösten.

Vi har döpt tidningen till **Vi skärgårdsbor**. Det tycker jag är ett namn som förpliktar. Här ska vi tala om vad vi tycker om skärgårdspolitiken i Sverige. Det är här vi ska visa på de goda och mindre goda exemplen från våra skärgårdar, för varandra. Vår ambition är att det ska vara en tidning som både intresserar och inspirerar till läsning och aktiviteter. Här kommer att finnas intressanta reportage från de arenor som SRF är med på. Det kan vara alltifrån ett remissvar som vi lämnat till regeringen till ett trevligt reportage från en träff med andra länders öar i Europa.

Det kommer att ta ett tag innan vi funnit vår form och den ska du hjälpa oss att finna. Om du har något du vill säga eller vill förmedla till skärgårdsborna sänd in det till oss. Vi kommer bland annat att ha en debattsida framöver där du kan komma med åsikter eller påståenden och idéer som du tycker är viktiga att debattera. Men vi vill också ha reportage från dig. Det kan vara alltifrån en ny maträtt från havet till en trevlig sammankomst med kommunalrådet i er hembygd där ni har uppnått något speciellt mål. Jag vill att det ska vara en tidning för oss alla skärgårdsbor tillsammans. Detta ger oss oanade möjligheter för oss alla

att få veta mer om vår kära skärgård och att kunna vara delaktiga i det som SRF framför till beslutsfattare på olika nivåer.

I denna första utgåva kan du bland annat läsa om "Skärgård För Framtid" som är vår största satsning någonsin inom förbundet och som pågått under fyra års tid. Där har vi producerat något som är helt unikt. Ur ett "sjögräsperspektiv" analyserar och tar vi temperaturen på ett antal viktiga områden för skärgårdens utveckling.

Riksförbundet har fyllt 25 år. Det firades under vårt jubileum på Hindersön i augusti. Var ligger den ön? tänker säkert någon. Det får du veta inne i tidningen. Jag lovar dig att du kommer att lära dig mycket om Sveriges kuster och öar när du läser **Vi skärgårdsbor**.

Känn dig välkommen till din och min tidning, en tidning gjord av skärgårdsbor, för skärgårdsbor.

Kjell Björkqvist
ordförande i
Skärgårdarnas Riksförbund

Vi skärgårdsbor

Nr 1, november 2007,

Tidningen producerad av Skärgårdarnas Riksförbund. Utkommer med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare

Kjell Björkqvist, ordf SRF

Redaktion

Eva Widlund, Nothaga gård, Vinön

Postadress

Södra Vinön 112
715 93 Vinön

Redaktionens e-postadress

redaktionen@skargardarnasrikforbund.se

Förbundets e-postadress

info@skargardarnasrikforbund.se

Hemsida

www.skargardarnasrikforbund.se

Framsida

Häradskärs fyr, Östergötland
Foto: Anna-Karin Utbult Almkvist

Produktion och tryck

Linderoths Tryckeri, Vingåker 2007

Detta nummer delfinansieras av

Mål 2 Öarna

Projektet delfinansieras av
EUROPEISKA UNIONEN

EG:s strukturfonder

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Skärgårdarnas Riksförbund

SKÄRGÅRD FÖR FRAMTID

Foto: Mats Ohlsson

Ett projekt som har kartlagt skärgården inom tio viktiga områden

Från transporter till IT

Det började en novemberdag på Sandhamn 2003 när "Transporter i skärgården" var temat för mötet. Skärgårdarnas Riksförbund hade ett av sina fyra möten per år och den här gången var kommunikationer och transporter det stora diskussionstemat. Sedan har det fortsatt under åren med möten om skolfrågor, boende, ny teknik, bredband, turism och allemansrätten, jordbruk, fiske, demokrati, företagande och IT, hela tiden ur ett skärgårdsperspektiv. Flera hundra skärgårdsbor har under åren engagerats i arbetet kring våra viktigaste frågor om boende, arbete och service. Det har varit seminarier på olika öar runt om i landet. Hela tiden har det varit öborna själva, människorna som bor och lever i skärgården som har samtalat om hur det är och hur det borde vara kring de olika frågorna som är så viktiga för oss alla.

Skärgårdskonferens

I april 2007 var det så dags att sammanfatta allt detta arbete i en skärgårdskonferens som var förlagd mitt i Stockholm på Teaterskeppet vid Skeppsbron. Det var första gången som skärgårdsborna själva bjöd in till ett nationellt möte om skärgårdarnas viktigaste frågor och många var på plats redan dagen innan då vi passade på att ha ett styrelsemöte. Tillsammans föreberede vi sedan snittar med olika skärgårdsprodukter. Alla hjälptes vi åt, detta var lite mera handfast samarbete öbor emellan än vi i styrelsen annars jobbar med.

God uppslutning

Skärgårdarnas Riksförbund stod alltså som arrangör och ett 90-tal skärgårdsbor slöt upp tillsammans med myndighetspersoner och beslutsfattare från hela landet denna soliga onsdag i april. Under en timmes mingel kunde man smaka på olika skärgårdsprodukter och samtidigt plocka på sig av allt informationsmaterial som fanns att tillgå. Och naturligtvis pratade man skärgårdsfrågor, delgav varandra sina erfarenheter och talade om framtiden. Efter lunchen var det dags för själva konferensen som inleddes av ordförande Kjell Björkqvist. Därefter presenterade

Foto: Johan Bohman
I panelen Sune Fogelström, Kjell Björkqvist, Anneli Wirtén och Inger Normark.

förbundssekreterare Bengt Almkvist våra tio olika teman till ett bildspel bestående av bilder från olika delar av Sveriges skärgårdar.

Panel samtal

En panel intog sedan scenen, bestående av Inger Normark, Glesbygdverket, Anneli Wirtén, Mål 2 öarna, Kjell Björkqvist, SRF:s ordförande och Sune Fogelström, SIKO:s ordförande. Samtalet leddes av Torbjörn Wiléen, som bjöd in till ett positivt samtal med förslag på hur framtiden i skärgården kan se ut. Det var många som ville komma till tals så tiden gick alldeles för fort. Några av de frågor som kom upp var ungdomars engagemang för sina öar, vikten av social samvaro på olika sätt, nyinflyttade öbors situation samt det krångliga regelsystem som många gånger hindrar utvecklingen av skärgårdsföretag. Eftermiddagen avslutades över en kopp kaffe med ett konstaterande att det var en mycket lyckad konferens. Bland deltagarna på konferensen kunde man

Skärgårdsbor från norr till söder hjälps åt att göra snittar till konferensen.
Foto: Eva Widlund

se representanter för skärgårdarna från Luleå i norr till Bohuslän i väst. Insjöarna Vättern, Mälaren och Hjälmaren hade också öbor på plats.

Vitböcker

Till Skärgårdskonferensen i Stockholm hade en konferensupplaga tryckts upp av tio s.k. vitböcker kring några av skärgårdens viktiga frågor. Dessa handlar om transpor-

Foto: Birgitta Söderberg

ter, boende, beskattning av boende, ny teknik, skärgårdsbarnens skolor, turism och allemansrätt, skärgårdsbönder, skärgårdsfiskets framtid, skärgårdsborna och demokratin samt företagsamma skärgården. Vitböckerna hade en strykande åtgång och finns för närvarande endast på vår hemsida. Däremot finns en ny skrift, boken "Skärgård

För Framtid". Denna bok på femtio sidor är till stor del en sammanfattning av serien vitböcker. Den finns, liksom vitböckerna, även att hämta på SRF:s hemsida (www.skargardarnasriksforbund.se) Är någon intresserad av ett speciellt tema ger självfallet vitböckerna mycket mera information om hur det är i den svenska skärgården.

Eva Widlund

25 år med Skärgårdarnas Riksförbund

Den 25 – 26 augusti i år firade Skärgårdarnas Riksförbund 25-årsjubileum i Luleå Skärgård på Hindersön. Där hade Hubbe Öqvist och hans kamrater från Luleåföreningen ordnat till ett fint möte under dagarna tre med höjdpunkten "ett hejdunderande 25-årskalas" på lördagskvällen. Samma dag hade vi haft ett välbesökt fiskeseminarium kring aktuella fiskefrågor för skärgårdsbefolkningen. Många av frågorna handlade om de speciella problem som fisket har längs norrlandskusten. Vi åkte också på en uppskattad båttur i Luleås skärgård och såg på hur lokalt fiske går till med en ny typ av redskap som kallades "push upp". Som vanligt när SRF träffas på sina möten så var det ett styrelsemöte på söndagen.

Jubileumsfest

Luleå kommun bjöd på festsupén på kvällen och kommunstyrelseordföranden i Luleå Karl Petersen hälsade oss varmt välkomna till Luleås skärgård. Under kvällen var det många som ville berätta om vad SRF betydde för dem och skärgården under 25 år.

Anne Forslund och Dag Lundman lyssnar intresserat när Carin Flemström pratar minnen från sin tid inom Förbundet.

Foto: Kaarina Forefält

Mycket uppskattat var de finurliga och roliga placeringskort som Hubbe gjort. Inger Abrahamsson från Gräsö var en underbar allsångsledare. Vi sjöng sånger från alla delar av Sveriges skärgårdar, i ett för tillfället speciellt sånghäfte, sammanställt av Eva Widlund från Vinön.

Minnesbok

Till jubileet hade det utkommit en ny bok med hägkomster från åren 2002 – 2006 författad av Anne Forslund från Runmarö och layoutad av Hubbe. Den var en fortsättning på boken som Anne gjorde när vi firade 20-årsjubileum. Det finns ett ovärderligt material från våra 25 år som förbund som Anne har tagit fram.

Det är ett axplock av våra mest framträdande händelser och upplevelser vid våra möten runt Sveriges kuster i 25 år samt en del annat av värde som hänt. De är skrivna med inlevelse och humor och de visar på vilken bredd och vilket engagemang som SRF har och har haft under åren. Jag blir riktigt stolt när jag läser vad vi gjort. Det är inte så litet. Det var också detta som många talare under kvällen kom fram till. Vad SRF har betytt för Sveriges Skärgårdar.

Milstolpar

Själv tog jag fram tre saker i mitt tal som jag tycker har varit milstolpar för SRF:s utveckling. När vi 1993 fick medel från Glesbygdverket att vara med och utforma ett strategiskt handlingsprogram för Sveriges Skärgårdar. 1998 när vi från Göran Perssons regering fick vårt första anslag. Vi kunde då anställa en förbundssekreterare och genomföra en hel del av det som vi arbetat med under många år. Som tredje milstolpe väljer jag när vi fick EU-medel från Mål 2 Skärgård att genomföra vårt stora projekt "Skärgård för Framtid".

På grund i Öresund

För mig finns det naturligtvis speciella minnen från de år jag har fått förmånen att vara med i SRF, först som vice ordförande under många år och nu som ordförande. Jag glömer aldrig Hven i maj 1999 när vi på kvällen blev bjudna på en båtresa av Landskrona kommun med en god middag ombord och med resmålet att se på den nya bron. Plötsligt så körde vi på ett grund mitt ute i Öresund. Vi kunde se ljusen från Danmark klart i natten. Båten låg alldeles stilla och det hände ingenting. Vi låg där mitt i sundet i fullmåne mellan Danmark och Sverige och väntade i över tre timmar innan det kom någon hjälp. Det var inte någon fjäder i hatten för sjöräddningen i de båda länderna precis att det inte hände något förrän efter tre timmar. Då kom det en stridsbåt 90 och hämtade oss och körde oss till Limhamn för vidare färd tillbaka till Hven. Det var ett äventyr som hette duga.

Älgen om natten

Ett annat minne som jag heller aldrig glömer är när jag var på Hindersön år 2000 och upplevde hur ljust det kan vara där mitt i natten i slutet på maj. Vid tolvsnåret satt vi några stycken och tittade ut mot ängarna runt om stugan som vi var i och då ser vi hur en älg kommer mot oss och stannar en bit från hu-

Bengt Almkvist, Anne Forslund och Kristina Mattsson på båtturen. Foto: Kaarina Forell

set. Den står där lugnt och väntar på något, vad vet vi inte. Jag gick ut för att komma närmare älgen men då försvann den majestätisk in i granskogen. Den kvällen fick jag också veta att det fick skjutas 17 älgar på

ön under älgjakten. Om man då vet att det bor ca 34 -35 bofasta på Hindersön så blir det med enkel matematik en halv älg per man. Det är inte undra på att man vill bo där.

Det finns många andra både roliga och dråpliga episoder men jag nöjer mig med dessa båda.

Det blev en minnesvärd helg på Hindersön som vi som var med sent ska glömma. Den hade inte varit genomförbar utan Hubbes minutlösa ordning på programmet där allt fungerade "just in time".

Stort tack

Stort tack till Anne som satte guldkant på festen genom sin bok. Lika så till vår förbundssekreterare Bengt Almkvist från Missjö och Kristina Mattsson från Gräsö som gjorde alla förberedelserna tillsammans med Hubbe. Sist men inte minst ni alla andra som bidrog på olika sätt till ett lyckat jubileum.

Kjell Björkqvist

Remissvar från SRF

Under hösten har SRF lämnat remissvar på tre statliga utredningar.

Den reformerade fastighetsbeskattningen

SRF anser att regeringens förslag om att avveckla nuvarande system med fastighetsbeskattning var bra. Genom att föreslå en kommunal avgift så närmar man sig vår grundsyn som är att avgiften eller skatten skall ha ett bruksvärde i förhållande till tillgång till offentlig service. Vi accepterar att reformen finansieras med höjd reavinstbeskattning eller ränta på det lån staten givit med uppskjutna reavinstskatt. Vi ansåg också att det är mycket viktigt att taxeringssystemet för fastigheter avvecklas.

Tyvärr har vi kunnat konstatera att man inte alls lyssnat på oss. Det kommer uppenbarligen att fortsätta att finnas en likadan taxering och beskattning som tidigare på fastigheter med belägenhetsfaktorer, sjöutsikt och kakelplattor mm. Enda nyheten är en max-taxa istället för nuvarande begränsningsregel. Det bidde en tumme!

Den fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård"

Vi tycker att det är bra med en översyn av miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård". Men vi saknar dock mer substans i delen "levande skärgård" med den nödvändiga helhetssynen kring förutsättningar för arbete, boende och service som behövs för att skärgårdsborna ska bli mer delaktiga i arbetet med miljömålen. Vi tycker också att rapporten har en föräldrad syn på förvaltning genom sin tydliga reservatsfilosofi. Vi lämnar flera konkreta förslag kring de föreslagna åtgärderna och styrmedlen.

Naturvårdsverkets nya nationalparksplan för Sverige

SNV:s plan föreslår att tre skärgårdsområden blir nya nationalparker; Kosterhavet, Sankt Anna och Nämndöskärgården. Vi anser att förslagen visar en föräldrad syn på förvaltning av dessa höga naturvärden. Det finns en okänslighet kring synen på markägande och överenskommelser kring traditionella näringar inom de föreslagna skärgårdsområdena.

Samtidigt som man vill bevara naturen så vill man ju faktiskt exploatera dessa områden genom att locka stora grupper besökande vilket givetvis kommer att kräva både åtgärder och anläggningar. En mer modern syn på förvaltningen i naturvärden i skärgårderna måste rymma mer av ansvar, frivillighet och lokalt inflytande över förvaltningen. Förslaget kring en park för Kosterhavet rymmer en del nytänkande här.

Alla tre remissvaren finns att läsa i sin helhet på vår hemsida www.skargardarnasforbund.se

Luleå skärgård – en övärld i norr

Luleå skärgård består av cirka 700 öar, några lite större, men de flesta är små, mindre än en kilometer i ”diameter”. Ett tiotal av de större har åretruntboende befolkning (ca 100 pers.), medan ytterligare ett tiotal är bebodda den största delen av året. De fastboendes åldersfördelning är skev, majoriteten består av pensionärer. På senare år har dock några öar börjat befolkas av en och annan barnfamilj. Men snart kanske vi ska ta itu med det problemet, och ändra förhållandet så att ännu fler unga, gärna företagare, får uppleva lyckan i livet – att bli skärgårdsbor. På grund av landhöjningen utökas skärgårdens yta med 225 hektar per år – ungefär 360 fotbollsplaner.

Månghundraårig historia

Skärgården har en historia som sträcker sig många hundra år tillbaka i tiden. Ingen vet med exakthet när människor började bosätta sig på öarna, men kung Magnus Eriksson beordrade i mitten av 1400-talet skärgårdsborna att lämna var tionde säl man dödat till prästerskapet. Av detta kan man sluta sig till att det fanns i alla fall jägare här, och med största sannolikhet även fiskare.

Tre ögrupper

De stora öarna i skärgården kan indelas i tre ”nivåer”, beroende på avståndet till fastlandet.

Innerskärgården består av Berögön, Kallaxön, Sandön (skärgårdens största ö både i yta och folkmängd), Altappen och Kälkholmen.

Mellanskärgården är från norr Hindersön, Degerön, Långön, Storbrändön och Junkön.

Ytterskärgården har inga öar med åretruntboende, men många människor bor här största delen av året i sina vinterbonade fritidshus. Det handlar om Estersön, Uddskär-Brändöskär, Småskär, Kluntarna och Rödkallen.

Näringslivet förändras

Fisket har alltid varit den dominerande näringen, men på senare tid har ett antal nya företag etablerats, företrädesvis inom besöksnäringen. Den största anläggningen i detta sammanhang är Klubbvikens Havsbad med stor restaurang och en stugby. Och dessutom med en fantastisk badstrand. På Hindersön finns en restaurerad bondgård som byggts om till restaurang och vandrarhem. Här finns även ett mindre lägenhetshotell som drivs i privat regi. De tidigare nämnda anläggningarna ägs av kommunen och arrenderas av entreprenörer.

I den här skärgården, den enda i världen med bräckvatten, finns landets nordligaste skärgårdsjordbruk

med kreatursbesättning. Den dag ägaren lägger av, så skrivs med stor sannolikhet epilogen till jordbruk i Luleå skärgård.

Hotet mot den urgamla näringen

Dagens fiskare lever i hög grad på den månad man fiskar siklöjan, grunden till den berömda löjrommen. Sik- och laxfisket för lite av en tynande tillvaro, eftersom Luleälven byggts ut varvid storsikens lekplatser förstörts. Samma sak gäller den vilda laxen. Men det allra största hotet utgörs av sälen. Ett djur som dels utvecklar nya metoder att ”brandskatta” redskapen, dels utökar sin numerär med cirka 3.000 individer per år. Beräkningar gör gällande att i Bottenviken lever minst 10.000 sälar. Varje säl äter ungefär sju kilo fisk per dag. Med andra ord så försvinner minst 70 ton matfisk ur Bottenvikens vatten – varje dag!

Aktiv skärgårdsförening

Luleå skärgårdsförening har i dagsläget cirka 200 medlemmar. Föreningen bildades för tio år sedan och har på senare tid expanderat ordentligt i medlemsantal och aktiviteter.

Vi brukar säga att vi representerar cirka 3000 människor, eftersom många som bor större delen av året i sina fritidshus är medlemmar i föreningen.

Sommarfesten 2007 hölls på Långön. Välbesökt som vanligt.

Foto: Kaarina Forefält

Skärgårdsföreningen är kommunens enda och naturliga partner när det gäller skärgårdsfrågor. Föreningen jobbar intimt tillsammans med Fritidsförvaltningens skärgårdsavdelning samt med kommunens utvecklingskontor och till syvende och sist inte minst med kommunledningen med kommunalrådet i spetsen.

Under vintern kommer skärgårdsföreningen att producera en egen hemsida. Adressen är inte klar idag, men den kommer att kunna nås genom en länk hos

www.lulea.se/skargard/

Den kommer även att finnas på www.skargardarnasriksforbund.se

Kommunikationer viktigt

Frågor om olika typer av kommunikation har alltid legat långt framme på dagordningen. Som ett resultat av idogt arbete av föreningen fick skärgårdsborna för tre år sedan en form av kollektivtrafik sommartid, genom en båt som går morgon och kväll under veckodagarna mellan fastlandet och öarna med fastboende.

Dessutom går, under sommarens högsäsong, flera större båtar till många andra av skärgårdens öar.

Under den så kallade förfallstiden, när isen, vår och höst, både bär och brister, har de fastboende möjlighet

att fredag och måndag åka till och från fastlandet med isbrytande båt eller med svävere.

Hittills har den här trafiken mest nyttjats av dem som vill fara ut i skärgården över helgen.

Bredbandsfrågan har varit uppe på tapeten i flera år. Det problemet är nu löst genom att NMT erbjuder bredband med bra hastighet och med stor täckning. Det hör till historien att de ansvariga på kommunen inte kände till den här lösningen när den presenterades.

Flera frågor och trevlig gemenskap

Skärgårdsföreningen är involverad i många olika ärenden, bland annat brandskydd, sjuktransporter, miljövard, näringsverksamhet samt i landsbygdspolitiken i stort. Allt sker på ideell basis.

Nästa aktuella insats är nu att aktivt delta i bildandet av ett Leader-område tillsammans med andra öars befolkning och kustnära byar, från Skellefteå till Haparanda.

Varje sommar träffas medlemmarna med respektive till en sommarfest, ibland som knytkalas, ibland med subventionerad, serverad mat. Årets sommarfest, som också var tioårsjubileum, besöktes av 140 personer plus arrangörer, orkester, inbjudna politiker m. fl. Detta på Långön med

sex åretruntboende! Efter div. snickerijobb (bänkar, bord etc.) och ett par dagars matlagning blev festen av och mycket lyckad.

Nästa år (2008) hålls festen på Junkön, eftersom ett av Junköns lag i sommartävlingen kvalificerade sig till finalen efter en musikfrågesport och sedan vann finalen i form av en Let's Dance-tävling, med orkester, jury och medlemsomröstning.

Här är vi inte byråkrater!

I Luleå skärgård trivs vi, och är odelat positiva. Från våra folkvalda, till skolbarn och halvdöda pensionärer. Nu spannar vi bågen för att göra vår skärgård till landets mest framåt-inriktade.

Utan en massa formella skrivelser, utan pressade byråkratiska initiativ, utan allmänt strikt välformulerat snack, men med ett aktivt engagemang.

Du som läst detta, kom gärna till Luleås skärgård. Vår, vinter, sommar eller höst, vi har mer att erbjuda dig än du kan tro!

*Missi välkummin!
"Hubbe" Öqvist*

Foto: Johan Börner

Herbert "Hubbe" Öqvist
ordf. Luleå Skärgårdsförening

BO – JOBBA – TRIVAS och HA KUL

Så löd programmet för SIKO:s höstmöte på Möja

Visst låter det inbjudande att gå på ett sådant möte, just den där sista programpunkten "trivas och ha kul!"

Allt för ofta är möten problemfokuserade, när det uppstår några problem kallar man till möte. Men det finns ju mycket som är bra och positivt och det ska nog lyftas oftare som man faktiskt gjorde här på SIKO:s höstmöte på Möja.

Det är 35 år sedan SIKO höll sitt första höstmöte, just precis på Möja och naturligtvis blev det en tillbakablick på alla dessa år. Anne Forslund som har varit med under 27 av dessa år valde nu att lämna sitt uppdrag som sekreterare i SIKO och hon avtackades med blommor och en varm applåd. Som ny sekreterare träder Agneta Österman in.

Syftet med programmet på detta höstmöte var att få flera människor att ta steget att flytta ut i skärgården. Bostadsfrågan jobbas det med på många håll, flera bostadsprojekt pågår för att få till olika typer av bostäder. Vad det gäller arbetsmarknaden så finns det gott om jobb men ont om arbetskraft. Många fortsätter därför att jobba även som pensionärer. Att ge en realistisk bild av skärgårdslivet poängterades också om man ska få rätt sorts människor att bosätta sig på öarna. Livet fungerar faktiskt även om man inte kan kila iväg till ett snabbköp om man saknar något. Det berättades även om ett spännande projekt för barn och ungdomar, det s.k. BUS-projek-

tet, som SIKO har drivit i ett år och som nu kommer att fortsätta i en annan form.

När jag bad ordförande Sune Fogelström att sammanfatta höstmötet svarade han med en uppmaning till alla som funderar på att flytta ut i skärgården: "Vänta inte – Flytta

ut redan NU!" Det går att bo här redan nu, även om hyresbostäderna inte är klara.

Det går att livnära sig här, men man blir kanske inte rik direkt och det går definitivt att ha kul redan nu.

Eva Widlund

Möja Dansbana, klassisk mark för SIKO:s höstmöten.

Fakta om SIKO

Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation i Stockholms län, från Arholma i norr till Landsort i söder

SIKO är ett samarbetsorgan med 14 medlemsföreningar

- Arholma Skärgårdsförening
- Björkö-Arholma Skärgårdsförening
- Blidö-Frötuna Skärgårdsförening
- Föreningen Rindöborna
- Ljusterö Skärgårdsförening
- Mellanskärgårdens Intresseförening
- Nämdö Hembygdsförening
- Ornö Skärgårds Intresseförening
- Runmarö Intresseförening
- Sandhamnsområdets Intresseförening
- Södra Skärgårdens Intresseförening
- Tynningö-Ramsö Byalag (vilande förening)
- Utö Kontakt-och Intresseförening
- Östra Lagnö Byalag

SIKO har även samverkan med följande föreningar

- Mjöskärgårdens Företagarförening
- Ingmarsö Byalag
- Tjockö Intresseförening

Ordförande: **Sune Fogelström**, Möja

Vice ordförande: **Barbro Nordstedt**, Söderöra, 2:e vice ordförande **Jan Olsén**, Runmarö

Sekreterare: **Agneta Österman**, Möja Kassör: **Urban Gunnarsson**, Svartnö

www.siko.org.se

EUROPEAN SMALL ISLANDS
FEDERATION

ESIN är det europeiska samarbetet mellan nationella organisationer för de små öarna. ESIN som grundades 2001, i Sverige, har idag medlemmar från nio länder; Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Skottland och Sverige. Samarbetet har två syften. Dels är det att utbyta erfarenheter och kunskaper mellan de olika ländernas ö-befolkningar och organisationer. Det kan gälla likartade problemområden men där olika länder funnit olika lösningar. Det andra syftet är att påverka EU:s institutioner så att man tar största hänsyn till möjligheterna för en bra utveckling för de små öarna i EU. Här gäller det inte bara EU-kommissionen och parlamentet utan även andra grupperingar som t.ex. regionkommittén.

Idag representerar medlemmarna inom ESIN närmare 350 000 invånare på 1200 öar. Öar som inte har status av att vara eget län eller egen administrativ region. Läs mer om ESIN och dess medlemmar på www.europeansmallislands.net

Hydra

Varje år samlas ESIN till ett möte. I september 2007 var det Greklands tur att vara värd. Det 7:e årliga mötet hölls på den lilla ön Hydra, 1,5 timmars båtresa söder om Aten. Ett 40-tal personer från åtta länder deltog. Endast representanter från Estland saknades.

Hydra är verkligen en mycket speciell ö. Den har en lång och viktig historia i Grekland. Härifrån styrdes länge en stor del av sjöfaran i Grekland, både civilt och militärt. Än idag har många förmögna skeppsredare kopplingar hit.

ESIN:s sjunde årsmöte på ön Hydra i Grekland, september 2007.

Så ön har traditionellt haft en speciell rikedom och stark ställning. Det finns cirka 4000 bofasta på ön, varav ganska många som flyttat hit från andra delar i Europa. Idag är ön dessutom kulturminnesmärkt vad gäller byggnation och stadsmiljö. Det förekommer t.ex. ingen privat fordonstrafik på land, inte ens med mopeder. Allt gods hanteras manuellt eller med packåsnor!

Den turistiska utvecklingen är mycket viktig på Hydra. Ändå saknas egentliga stora badstränder. Ön är bergig och mycket mager och karg. Vi såg också att det nästan dagligen kom in en tankbåt med färskvatten till ön. Man saknar egna källor. Så lokal odling saknas i stort sett helt. Även det kustnära fisket var mycket blygsamt. Men turisterna söker den speciella kulturmiljön. Dels de som tar in på något av de många små hotellen i staden, dagsturister från Aten

Åsnan, det allmänna transportmedlet på ön Hydra.

eller de ganska många som kommer med egna eller hyrda fritidsbåtar.

ESIN årsmöte

Våra grekiska värdar, Hellenic Small Islands Network, hade ordnat ett välfyllt program med förhandlingar i två dagar. Förutom rapporter om aktuella frågor från respektive land var det även presentationer av olika projekt i Grekland.

Speciellt intressanta var två bidrag, från Gian Andrea Garancini samt Eleftherios Stavropoulos, som tog upp mer konkreta diskussioner kring hur ESIN kan närma sig EU:s institutioner och påverka dessa.

Som avslutning på dag två höll ESIN sitt formella årsmöte. Vi kunde konstatera att det gångna året hade varit mycket aktivt. Interreg projektet hade nu kommit i mål på ett framgångsrikt sätt. Den stora avslutande konferensen på Islay i Skottland i november 2006 hade följts upp av ett möte i Bryssel i juni. Dessutom hade projektets material samlats i bokform.

ESIN sekretariat

En stor fråga vid årsmötet var möjligheten för ESIN att nu etablera ett mer permanent sekretariat. Erbjudande från både Finland och Frankrike

Foto: Eva Wollund

presenterades. I båda förslagen fanns en betydande ekonomisk insats från respektive land. Därutöver skulle en årsavgift per medlemsland införas för att finansiera verksamheten.

Årsmötet var mycket enigt kring värdet av att inrätta ett eget sekretariat för att kunna utveckla verksamheten vidare. Här ligger bland annat att ESIN behöver en fast adress för att kunna ta hand om de kontakter vi skapar vartefter. Vi behöver också utveckla hemsidan och ge ut ett informationsblad med våra frågor. För de närmare formerna och val av värdland fick ordföranden i uppgift att se till frågans lösning under hösten.

Ny nationella medlemmar

Föreningen "National Association of the Finnish Islands", FÖSS", ersätter den tidigare mer regionala finska skärgårdsföreningen i ESIN. Även i Skottland ska det under hösten ske en nystart av Scottish Islands Federation.

Den finska organisationen FÖSS, hälsade också alla organisationerna välkomna till ESIN:s 8:e årliga möte efter sommaren 2008.

ESIN styrelse, omval av svensk ordförande

Varje medlemsförening, en per land, har rätt till en ordinarie ledamot och en ersättare i styrelsen. Vid mötet valdes från SRF, Bengt Almqvist med Anne Forslund som ersättare. Bengt valdes också till ordförande för ESIN ännu ett år.

Kommande projekt

Vid mötet behandlades också avslutningsfasen för det Interreg projekt som ESIN genomfört, "Inter Island Exchange". Läs mer om resultaten i den skrift som nu publicerats (se sid 11). Detta bildar nu utgångspunkt för ett eventuellt nytt gemensamt projekt. Vid mötet diskuterades olika tänkbara vägar för ett sådant

Flying Dolphin, en typ av båtar som trafikerar den grekiska övärlden.

Foto: Eva Widlund

arbete. Det nya EU programmet Interreg IIIIC öppnas under hösten och borde kunna fungera för ett ESIN projekt kommande år.

Bland de olika teman som diskuterades fanns också ett kulturprogram, ett projekt förknippat med tankarna på år 2010 som "öarnas år" inom EU samt även önskemål på en bred databas över olika ö-relaterade projekt som genomförts i olika länder under senare år.

Den tredje dagen

Som avslutning på en intensiv konferens fick deltagarna, den tredje dagen, möjlighet att se lite mer av den grekiska övärlden med ett bland annat en liten åsneritt bland grän-

derna i staden Hydra och ett besök på grannön Spetse. Dagen avslutades med en mycket trevlig samvaro i den varma sensommarkvällen på en taverna inne i den gamla staden på Hydra.

Samarbetet inom ESIN har vuxit sig allt starkare. Inom några år har allt fler inom EU:s institutioner kännedom om vilka vi är och vilka frågor vi prioriterar. Det märks tydligt att intresset ökar för vår verksamhet.

Förhoppningsvis kan vi också snart se mer konkreta resultat.

Det är också en viktig uppgift att hitta bra former för ett ökat utbyte av ö-bor inom Europa. Med det genomförda Interreg projektet har många goda kontakter skapats som kommer att vara värdefulla för många olika former av utbyten åren som kommer. Detta väcker förväntningar.

Initiativet med samverkan inom ESIN har varit framgångsrikt. Nu gäller det att bygga vidare på den utvecklingen.

Bengt Almqvist

Catalina från Italien, Birgitta från Sverige, Sandy från Skottland och Claus från Danmark på en morgonritt i den vackra staden Hydra.

Foto: Eva Widlund

INFORMERA MERA

SRF vad betyder det? Förkortningen används av många olika förbund och föreningar, men här betyder det Skärgårdarnas Riksförbund. För att bättre sprida information om förbundet, vad vi gör och vilka vi är görs en rad olika satsningar. Allt material som presenteras här nedan finns att hämta på vår hemsida eller så kan man beställa det från info@skargardarnas-riksforbund.se

Presentationsfolder

Den nya lilla foldern om SRF kom lagom till Skärgårdskonferensen i Stockholm i april. Här presenteras förbundet ganska kort med vilka som är våra hjärtefrågor och vilka fjorton föreningar som är medlemmar i förbundet. Detta lilla visitkort kan hämtas direkt från vår hemsida.

Hemsidan

www.skargardarnasriksforbund.se
Förbundet presenteras här på ett enkelt och trevligt sätt. Förutom vårt informationsmaterial kan man även hämta rapporter, remissvar och protokoll från alla möten. Man kan även hitta länkar till andra sidor som handlar om skärgården. Det är viktigt att uppgifter hålls aktuella på en hemsida och därför är vi angelägna om att ni i föreningarna meddelar oss när det blir ändringar.

Nyhetsbrev

Ett kortfattat elektronisk informationsbrev kommer tätare än tidningen med aktuella frågor för skärgårdarna. Brevet läggs ut på hemsidan samt sänds direkt till alla föreningar i landet och andra intresserade. Vill du vara med på sändlistan kontaktar du oss.

En egen tidning

Nu har vi startat vår egen tidning "Vi skärgårdsbor". Fyra gånger om året är det tänkt att den ska komma ut. Med hjälp av insända bidrag från alla duktiga skribenter runt om i landet vill vi genom vår egen tidning sprida information och kunskap om Förbundets och föreningarnas arbete. Skicka in texter; debattinlägg eller kåserier, berätta om möten och

aktiviteter, tipsa om goda exempel och annat som är intressant för alla som bor någonstans i skärgården runt kusterna eller i våra stora insjöar. Vi vill gärna ha med många bilder också i vår tidning, så alla ni som fotograferar skicka era bilder till redaktionen med uppgifter om var det är taget och vem som är fotograf. Tidningen ska självklart även finnas på vår hemsida.

Vitböcker

Till Skärgårdskonferensen i april kom det ut en konferensupplaga av tio vitböcker kring flera av skärgårdens viktiga frågor. Dessa böcker finns nu på vår hemsida:

- Transporter i skärgården
- Boende i skärgården
- Beskattning av boende
- Skärgårdsbarnens skolor
- Ny teknik
- Turism och allemansrätt
- Skärgårdsbönder
- Skärgårdsfiskets framtid
- Skärgårdsborna och demokratin
- Företagsamma skärgården

Bok om skärgården

"Skärgård för framtid". Denna lilla skrift på femtio sidor är till stor del en sammanfattning av serien vitböcker. Men här presenteras också själva förbundet och arbetet kring projektet "Skärgård för framtid". Alla seminarier inom projektet har lett till rapporter som här sammanfattas i boken.

Bok om små öar i Europa

Även om du bor på en relativt liten ö är du en del av ett större samman-

hang på olika sätt. Skärgårdarnas Riksförbund som består av föreningar med öar av varierande storlek är i sin tur en del i ett europeiskt nätverk, ESIN. Det är numera en federation, bestående av föreningar från Sverige, Finland, Danmark, Irland, Skottland, Frankrike, Estland, Italien och Grekland. Inom ESIN har man haft ett Interreg projekt med olika teman där öbor från sex av dessa länder har träffats för att ventilera hur det fungerar i olika länder. Resultatet av detta projekt presenteras nu i boken "Meeting the Challenges of Small Islands".

Eva Widlund

Kust- och skärgårdskommuner på nätverksmöte

Varje år träffas kommunpolitiker från kust- och skärgårdskommuner på en nätverkskonferens för att tala om aktuella skärgårdsfrågor. SRF är även inbjuden att närvara vid deras träffar vilket är mycket värdefullt för oss och jag hoppas även för dem. Denna gång var vi i Strömstads kommun. Det var ett fyrtiotal närvarande från fjorton kommuner från Söderhamn i norr till Strömstad i väster.

Kommunstyrelsens ordförande i Strömstad Ronnie Brorsson hälsade oss välkomna och berättade att Strömstad är en kommun som präglas mycket av sin närhet till Norge. Första dagen behandlade vi frågor som ligger oss nära som skärgårdsbor. Det var strandskyddslagen och delårsboende.

Strandskydd

Det visade sig att länsstyrelserna behandlade frågan om strandskydd mycket olika. Nätverket beslöt att sända in en skrivelse nu när man ser över miljöbalken. Där skulle det framgå att de tycker det vore naturligt om byggnadsnämnderna i respektive kommuner tog över frågan från länsstyrelserna.

Delårsboende

Beträffande delårsboende fanns det många bollar i luften. Fastighetskatt – fastighetsavgift – infrastrukturavgift. Kärt barn har många namn. Frågan skulle bevakas framöver. Man var överens om att försöka få ett mer rättvist system så att sommarboende och delårsboende också

kunde bidra på något sätt till kommunens gemensamma utgifter.

Skärgård för framtid

Jag presenterade SRF:s projekt "Skärgård För Framtid" som nu resulterat i en bok, vilken är ett koncentrat av de tio vitböcker som projektet producerat om olika teman sett ur skärgårdens perspektiv. Du kan läsa mer om det på annan plats i tidningen Den mottogs mycket positivt av deltagarna på konferensen och jag utlovade att deltagarna skulle få ett exemplar när den var färdigtryckt.

Hållbart fiske

Nästa dag var vi på Tjärnö marinbiologiska laboratorium och fick bland annat höra om hur man hade hanterat fisket i Kosterhavet som ligger som det låter utanför Strömstad en bit från öarna Syd- och Nordkoster som tillhör Strömstads kommun.

Det var mycket intressant att höra hur fiskare och forskare gemensamt kommit fram till ett hållbart fiske som båda accepterat med respekt för varandras åsikter och kunskaper.

Rundtur

Därefter fick vi vara med på en spännande rundtur med Tjärnö forskningsfartyg och då kunde vi också se sälarna på nära håll. Efter det var jag tvungen att avvika men hade med mig förutom den kunskap jag fått många nya skärgårdsvänner. Ett stort tack till Skärgårdsnätverket och Strömstads kommun för att SRF fick vara med.

Kjell Björkqvist

Mål 2 Öarna

Projektet delfinansieras av
EUROPEISKA UNIONEN

EG:s strukturfonder